

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

De gloria contemnenda, & cuiusmodi siueconiungi, siue esse debeant
coniugia, Sermo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

SERMO IN EADEM DOMINICA.

De gloria contemnenda, & cuiusmodi siue conuinci siue esse debeant conuicia.

Manifestauit gloriam suam. Ioannis II. Latuit Dominus Iesus triginta annis in hoc mundo, quibus ut filius Ioseph putabatur inglorius, Luc. 9. nec illi præ ceteris hominibus aliquid ascribebatur. Post hoc autem signum, quod eius signorum omnium initium fuit, dicit Euangelista, quod Esaie 52. manifestauerit gloriam suam. Certè scriptum est: *Gloriam meam alteri non dabo. Solum igitur Deo debetur omnis honor & gloria.* Quapropter Christo licuit 1. Tim. 3. manifestare suam gloriam. Nemini autem nostrum id licet, ut quærat suam gloriam. Vndè enim homo agnosceret sibi deberi gloriam? Vndè gloriari quis potest? *Quid habes quod non accepisti? Cur igitur gloriaris quasi non acceperis?* Quicquid ex te, aut à te habes, peccata sunt, de donis autem tibi collatis gloriari non potes. Siquidem Dei dona tua non sunt, sed Dei. Pro his gloriam Deo debes. Nónne igitur vanissimum est in huiusmodi gloriari quæ aliena sunt, quæ nescis quoque quam diu tecum sunt? Quare quisquis suam gloriam querit, quisquis usurpat sibi, seipsum in hoc quærens, furatur Deo hanc. Est autem duplex gloria: Mundana & quasi carnalis vna, spiritualis altera. Sunt enim qui gloriantur in diuitijs, in vestibus, in potestate, in pulchritudine aut sapientia. Sed horum gloria nulla, neque enim hæc omnia in quibus gloriantur, eos iuuare possunt, aut liberare in die mala. Nihil hic tecum permanet, recedunt à te cuncta etiam te nolente. Imò potius tu ipsa desereres, & ab illis recedes, vel nolens. Propterea Prophetæ auscultandum est momenti: *Non gloriatur sapiens in sapientia sua, & non gloriatur fortis in fortitudine sua, & non gloriatur diues in diuitijs suis, sed in hoc gloriatur qui gloriatur: scire & nosse me, quia ego sum Dominus, qui facio misericordiam & iudicium & iustitiam in terra.* Non igitur in vlla re caduca, neque etiam in amicis ponas spem tuam, neque in vlla creatura glorieris, nisi in Domino Deo tuo, omnis enim creatura mendax est & fallit. Hoc vitio laborasse videtur Hiezechias, qui nuncijs à rege Babylonis ad semissis omnia ostendit, quæ erant in domo sua, hoc est, quæcunque habebat pretiosa. Verum, Dominus illum oburgans ei per Prophetam prædixit omnia hæc transferenda in Babylonem. Est autem gloria inanis spiritualis, quæ ex contemptu mundanæ gloriæ nascitur. Verbi gratia: Quia diuitias fortasse & honores reliquisti, quia mundum & gloriam mundi contempsisti, incipis iam tibi placere, & quasi rem magnam feceris, nec nisi paucis imitabilem, in teipso gloriari: item si tentatorem omnium honorum superasti, puta de luxuria, degula, alioque vitio te instigantem, de victoria gloriaris, atque quod tam fortiter restiteris, tibi placet, tibi blandiris, & fortasse hoc non alijs esse non cupiens, propterea in teipso magis gloriaris. Vndè sæpè fit, ut qui ex vitijs nõ potueris superare, ex virtutibus infirmes. Hoc namque vitium inter omnia maximè latet, quandoquidè ex profectu atque ex mortificatione vitiorum aliorum nascitur. Vbiq; occurrit homini virtutum studio. Si ieiunas, adest, si cantas, adest, si palam facis laude quid dignum, vult ab alijs id videri, si hominũ aspectum declinas, de humilitate tibi blanditur, & nihilominus quasi inuitum te op-

M. 4. tas de-

T. VI
21

Bernard.

1. Reg. 16.
Aduersus
vanam glo-
riam reme-
dium.

Matth. 4. 16.

Marc. 8.

tas deprehendi. Reliqua vitia vel ætate, vel infirmitate, vel assiduitate pug-
næ aut fatigantur, aut prosteruntur, vt minus seuiant. Hoc vitium, quo-
ties aliud vitium superas, ex victoria crescit, nascitur ex sua morte. Com-
paratur hoc idcirco hydræ serpenti, cui vbi vnum caput amputaueris, plura
repullulant. De hoc vitio expugnando pulcherrimum sermonem scribit
Bernardus Deo deuotissimus, de victoria Dauid cõtra Goliath Philistæum,
alludens ad huius pugnæ similitudinem, quod Dauid humilis iactabun-
dum Goliath interemit proprio illius pugione. Hoc modo vanam hanc
gloriam quoque docet superandam, verbi gratia: Si hac peste fatigaris &
vbique gloriandi materia, vbique tibi fuerint insidia posita, arguas teip-
sum, iudices quæ superbissimum, à quo nihil procedat superbia non inquit-
matum. Dic te omnium bonorum destructorem, omnium gratiarum Dei
per superbiam tuam euacuatorem. Dic te Deo ingratisimum, qui ex donis
Dei superbis, qui pro Dei beneficijs contumelias rependis. Mirare pacien-
tiam Dei, qui superbissimum te tanta longanimitate tolerat. Hoc modo vbi
te hostis diabolus, aut naturale hoc vitium tuum eleuare, vt tibi placeas, aut
in te glorieris, persuadere nititur, inde teipsum humiliandi, contemnendi,
odiendi, atque non aliter de teipso, quam de superbissimo aliquo sentiendi
materiam sumas. Inde fiet vt teipsum superbium iudicando humilis fias,
inanis quæ gloriæ appetitum gladio suo, id est, materia quam ministrat, puta
si viliter de te sentias atque iudices te superbium confodias. Sunt qui nimi-
um passione hac fatigantur, adeo vt nihil efficere possint, absque vanæ glo-
riæ pulsu, nihil tentare. Sunt præterea, qui etiam pusillanimes fiunt ad in-
choandum perficiendumve opus aliquod bonum, quare mox vbi bonum
aliquod cœperint, admouet se vana gloria, quæ suum quid ibi querere
molitur aut stabilire. Inde conterriti non audent in ceptis bonis pergere
ad perficiendum, & retrahunt manus iam bene operantes. Tentat enim va-
rijs modis diabolus, vel vt hac peste vitiosos & infirmos sibi subijciat, vel vt
innocentes à bonis studijs impediatur, quem enim fallere non potest vt sibi
placeat, nec vt oculis placere quærat alienis, hunc têtando perplexum facit,
vt nihil audeat boni facere, ne gloriæ vanæ, laudatum aliquid faciendo,
feruire videatur. Quem igitur non potest inducere ad peccatum, nititur per
timorem, ne peccet, impedire à bono. Haudquaquam igitur hoc modo pro-
fliganda est vana gloria, vt pro huius euitatione à captis bonis desinas, sed
vt potius gloriam ipsam vanam contemnas. Optimum igitur contra va-
nam gloriam remedium est, vt primum firmissimo pacto statuas in animo
tuo, nihil contra humilitatem, nihil ex vana gloria agendum, non vt quic-
quid cum appetitu inanis gloriæ suggeritur, mox contemnas, sed vt gloriæ
appetitum contemnas, vt eo animo quo suggeritur, id est, ex motu inanis
gloriæ nihil facias. Sit igitur propositum tuam firmum atque constans,
per vanam gloriam nihil agere, sit etiam simile propositum propter timo-
rem vanæ gloriæ nihil velle omittere, sed studia bona continuare, inten-
tionem facere rectam, & sibilos illos vanæ gloriæ contemnere. Dic passio-
ni huic vitiosæ, illam exhibilans. Propter te hoc opus non faciam, neque et-
iam intermittam, faciam autem id quod facturus sum propter amorem Do-
mini mei Iesu Christi. Vade retrò Satana. Vana itaque gloriæ contemptus
est ne-

est necessarius, ut tam vilem passionem minoris aestimes, quam ut propter illam facias quicquam, aut propter illam vitandam boni aliquid intermittere. Sentire motus vanæ gloriæ non est rationis, sed sensualitatis, consentire vero est rationis. Quamobrem nihil tibi damnationis est, sed in virtutis tibi vertitur exercitium, si impugnaris. Neque enim sentire idem est, quod consentire. Si tibi illusionem aut phantasias vanæ pateris gloriæ, displiceant tibi & nihil propterea, quod alioqui non esses factururus, agas, sed & propterea quod eras factururus bonum, haudquaquam postponas. Hæc obiter dicta sint, quare legimus quod Dominus Iesus manifestavit gloriam suam. Hic manifestare potuit, quia humilis & mitis est corde, hic potuit manifestare, quia illi soli debetur. Manifestavit autem in signo hoc, quo mutavit aquam in vinum, & in alijs miraculis inde sequentibus. Miraculum hoc factum est, de quo præfens ait Evangelium, dum annum ætatis suæ agere Iesus inciperet tricesimum primum in die Epiphaniæ. In eodem die, anno superiori, quo Christus annum incipiebat tricesimum, fuit baptizatus idem à Ioanne. Quo die etiam primo suæ natiuitatis anno idem Dominus à tribus fuerat Magis visitatus. *Nuptiæ igitur factæ sunt in Cana Galilææ, & erat mater Iesu ibi, ut mulierum vna ad quam pertinebat disponere de nuptijs. Vocatus est autem Iesus vel idem, quod consanguinitate esset sponso iunctus, vel quod religio, ac eius sanctimonia mundo iam incipiebat manifestari, atque in opinionem venire hominum. Narrabatur enim Ioannis testimonium de eo, euulgabatur, quæ Nathanaeli secreta atque ipsius abscondita nunciauerat, & quod discipulos colligebat. Quia igitur mundo iam notus fieri incipiebat, vocatus est ad nuptias, ut propter sanctitatis ipsius præsentiam nuptiæ timentium Deum benedicerentur. Inde quoque factum est, ut rationale matri videretur Iesum Filium suum inducere ad miraculum faciendum, quo fidelium horum ac piorum hominum, qui vocauerant Iesum, consolaretur remunerareturque deuotio. Ingenti namque compassione pijsima Iesu mater mota ad bonos illos homines, qui filium suum honorauerant, cum eis videret vinum deficere, filio locuta est, vini defectum, simulque sponsi & sponsæ verecundiam eidem nuncians. Quod tamen paucissimis effecit verbis, nihil de eius Omnipotentia hæsitans, nihil de illius dubitans charitate ac pietate, quem confidentissimè credebat facturum, quod ipsa subindicabat: adeò ut precem iungere superfluum illi videretur. Simul tamen etiam nobis ostendere voluit se, quæ tam sollicita fuerit vel vtrò circa egestatem alienam, quam prompta, quam diligens, quam compatiens denique nobis sit, in necessitatibus nostris spiritualibus inuocata. Quam benigne pro nobis loquatur, quam fideliter roget, quam efficaciter impetret, quam demum misericorditer, quod impetrauerit, nobis impartiat. Considerandum hic Christum venisse ad nuptias, quo honoraret matrimonium, quod est Ecclesiæ sacramentum. Significat enim coniunctionem Christi & Ecclesiæ, significat quoque vnionem Christi cum qualibet fidei anima, maxime autem significat vnionem verbi cum humana natura. Duæ enim naturæ, puta diuina & humana, in vnâ personam in Christo vnitæ sunt. De nuptijs carnalibus si cum Dei agantur timore, verum est illud: *Honorable connubium in omni* *hoi, & thori immaculatus.* Cuiusmodi autem esse debeat connubium seu ma-*

Matth. 11.

Lucæ 3.

Matth. 2.

Ioan. 2.

Ioan. 4.

Hebr. 13.

Matrimo-

N trimo-

nium quale
 esse debeat.

I.

trimonium, aut in voluntate contrahendi, hoc est, in intentione, aut in con-
 iunctione, aut in conuictu, paucis dicam. Primo enim necessaria est pura
 sanctaque intentio, vt vir vxorem ducat, aut femina nubat viro præcipue
 propterea, vt prolem, proles ve accipiat, quas in Dei timore & ad diuinum
 cultum erudiat, & quantum in se est, cogat: cupiens Dei honorem & colen-
 tium Deum numerum in hoc augere. Hac est præcipua sanctissimaque in-
 tentio, & contrahendi & consummandi matrimonij. Est alia intentio si-
 militer licita, non tamen pari gradu meritoria, vt quis contrahat cum vxore,
 quo refranare se possit ab illicito concubito fornicario, aut ediuerso. Ita
 enim loquitur Paulus, quamuis id non dicat iuxta imperium, sed iuxta in-
 dulgentiam: *Vnusquisque vir vxorem suam habeat, & vnusquisque suum virum ha-*
beat, propter fornicationem, scilicet vitandam. Hac intentione firmata, quæ
 præcipua sit, quæ moueat ad contrahendum, si aliquid tunc sinistra coinci-
 derit, puta vt formosam malit, quam deformem vxorem, diuitem quæ ege-
 nam (modo Dei contemptricem & facinosam nolit) veniale est, aut si mo-
 do licito Deoty subiecta voluntate id optetur, potest (vt spero) absque omni
 peccato desiderari. Secundo, in coniunctione opus est, vt in Dei timore con-
 iungantur timentes & orantes Deum, à quo sibi detur, vt illi primum me-
 reantur coniungi, nec aliter nisi in Deo se diligere, atque cuncta quæ sibi eue-
 niunt, omnia quæ faciunt, in Dei beneplacitum ac gloriam dirigere propo-
 nant. Legant coniunctionem Tobia: iunioris & Saræ sanctorum coniun-
 gum. Septem enim viros, qui Saram propter eius pulchritudinem iniqua
 concupiscentia duxerant, prima nocte dum illi vellent concumbere, da-
 mon interfecit. At verò dum iunior Tobias venisset eius cognatus (cui se-
 cundum legem debebatur ipsa vxor) cui ex Angeli iussu est coniuncta, & qua
 vt instruebatur ab Angelo, fecit Tobias, nihil mali passus à dæmone est. Nec
 solum non est correptus, verum etiam improbo spiritu penitus fugato ac-
 cepit virginem cum timore Domini. Hoc autem eo factum est modo. To-
 bias dum audisset Saram viris subindè septem nuptam, & eosdem ad vnum
 viros omnes à dæmone mox præfocatos, eam propterea accipere recusabat.
 ne sibi quoque id ipsum contingeret, timens. Quare ab Angelo hortatus est
 dicente: *Audi me, & ostendam tibi qui sunt quibus præualere potest dæmonium. Hi*
namque qui coniugium ita suscipiunt, vt Deum à se, & à sua mente excutiant, & sua
libidini ita vacent, sicut equus & mulus, in quibus non est intellectus, habet potestatem
dæmonium super eos. Tu autem cum acceperis eam, ingressus cubiculum per tres dies
continens esto ab ea, & nihil aliud nisi orationibus vacabis cum ea. Et paulo post
Transiit autem tertia nocte accipies virginem cum timore Domini, amore filiorum
magis, quam libidine ductus. Hanc Angeli exhortationem Tobias diligenter
 audiens, cum ad virginem esset sponsam introductus, eandem hortatus est,
 dicens: *Sara exurge, & deprecemur Deum, hodie, & cras, & secundum iras, quia tu*
tribus noctibus Deo iungimur, tertia autem transacta nocte, in nostro coniugio erimus, si-
ly quippe sanctorum sumus, & non possumus ita coniungi, si ut gentes quæ ignorant
Deum, Surgentes autem pariter instanter orabant ambo simul, vt sanitas daretur ei.
Dixit quæ Tobias: Domine Deus patrum nostrorum, &c. Et nunc Domine tu scis, quia
non luxuria causa accipio sororem meam coniugem, sed sola posteritatis dilectione, in
qua benedixit nomen tuum in seculum. Sic locutus est Tobias ad suam spon-
 sam,

T. VI
21

sum, scilicet in Dei timore illi coniunctus est. Cuiusmodi nuptiarum formam
 videntur omnes, hortandi sunt. Terrio, in coniugio coniuges se opus est
 vt integrè sancteque diligant. Nihil tamen coniugis est amore faciendum,
 quod Deo displiceat. Amor hic & concordia coniugum si fundatur in Dei
 amore, leuem facit omnem tribulationem. Qui si coniugibus defecerit,
 nullæ eos consolantur diuitiæ, nulli honores, nulla denique felicitas terre-
 na. Debent itaque simul coniuges viuere vt in nulla re alteri alter consentiat
 contra Deum, in reliquis omnibus concordet. Seipfos mutuo ad virtutum
 profectum, ad obseruantiam præceptorum, tam Dei, quam Ecclesiæ, ad om-
 nem iustitiam, ad omnem misericordiam, ad iniuriarum obliuionem, ad
 continentiam, ad deuotionem bonis persuasionibus cohortentur. *Vir*, vt in-
 quit Apostolus, *uxori debitum reddat, & uxor viro*. Laudandus tamen est vter-
 que, si alter eorum, cui continentia magis placet, licitam aliquam occasio-
 nem alteri non petendi debitum aut præbeat, aut continendi, salua tamen
 semper obedientia & iure vtriusque. Contentionum & irarum materia
 alter alteri amoueat, offensum placet, statuta Ecclesiæ & ieiunia iuxta suum
 statum obseruent. Itaque debet uxori maritus dilectionem sicut corpori
 suo, debet instructionem (propterea iubet Apostolus mulieres, si quid discer-
 re volunt, domi viros suos interrogare) debet correptionem ex charitate
 procedentem, debet regimen & directionem, præsertim in rebus magis ar-
 duis, debet pacificam, socialemque cohabitationem, ad extremum carnalis
 debet debiti solutionem. Pari modo uxor viro post illius amorem & ho-
 norationem debet subiectionem & thori fidem. Non tamen decet virum
 suam habere uxorem vt ancillam, nec dirè ei dominari, sed agnoscere con-
 sortem, eamque vt sororem modeste dirigere, consolari & consilia cum ea-
 dem sua tractare. Sciant coniuges debitum posse reddere absque vilo pecca-
 to propter obedientiam, posse etiam exigere cum merito causa proles, aut
 causa fornicationis euitandæ in se, aut in altero. Informentur, si ita libidi-
 nosè alter miscetur suo coniugi, vt simili modo, cuicumque alteri paratus
 foret extra coniugium copulari, non discernens inter uxorem & mulie-
 rem, aut inter virum & maritum, peccare eos mortaliter, quia vir vtitur sua
 coniuge, non vt coniuge, sed vt meretrice, & mulier viro non vtitur vt vi-
 ro, sed vt lenone. Si tamen ex libidine conueniant, ita tamen, quod neuter
 eorum consentiret in carnalem actum extra matrimonium, nec limites iu-
 ris coniugalis, nec naturæ ordinationem, legesque diuinas excedant, non
 sunt dicendi peccare mortaliter. Videant tamen & in secreto moneantur
 coniuges, quando quidem tam multa scæda, inordinata, & iuxta coniugij le-
 ges inueta atque contraria sæpenumero exercent (maximè vbi fuerint iu-
 uenes & libidinosi) absque timore Dei viuentes, qui suis spurcitijs & abo-
 minationibus grauius offendunt Deum, quam si eadem extra coniugium
 agerent. Vbi verò Dei fuerit timor, hic docet in omni statu, quomodo sit,
 viuendum. Propterea vos hortor omnes, vt timeatis Deum, horrentes il-
 lum offendere, qui est benedictus in secula, Amen.